

TRACE

**Traditional Children's Stories for a common
Future**

Priča o Plitvičkim jezerih

po narodnom pripoviedanju napisao Hinko Krapek

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Bio je liep i vruć ljetni dan. U šumi je vladala tajinstvena tišina. I same šumske ptice tražile su sjenovita mjestanca, da se sakriju od silne žege. Na plavom nebu nisi mogao vidjeti oblačka, a ne bilo ni traga ugodnomu povjetarcu, koji bi zrak rashladjivao. Sunce je stajalo visoko, te je svojim žarkimi traci ljubilo i obasjavalo crnu zemlju. Teška sparina morila je već nekoliko tjedana poljane i gore. Ljudi i životinje, livade i vrtovi čeznuli su za okrepom, za blagom kišicom. Pa i sama „Crna rieka“, koja je veselo žuborila između strmih liticah, bijaše se posušila. Samo u malih kamenih izdubinah podržavala se je po koja kap vode, koju su pomno tražile sitne ptice, da utalože ljutu žedju. Povehnula je i trava kraj obale, koja je prije toli bujno rastla i milim zelenilom razveseljavala putnika.

Iz daleka i iz bliza dolazio je narod ovamo, jer je bio naučen, da kod „Crne rieke“ nadje vode, da nadje okrepe. Zabadava je narod molio i vapio za blagom kišicom. Nebo se ne htjede dugo smilovati, premda ga je puk na koljenih molio.

U jedanput začuše se u tihoj dolini trublje i svirale. Narod se okrenu onamo, odakle se čula čarobna svirka, i opazi, kako prosušanim koritom rieke koraca divna žena, koja je bila obučena u crno odielo, a imala je krunu na glavi i žezlo u ruci. Za liepom ženom išla je sjajna pratnja. Promatrajuć šumovite gore i hladovite doline, te diveć se krasotam onoga kraja, okrenu se svietla gospoja svojoj pratnji te će reći:

- Ovdje ćemo mi sagraditi naše dvore.

Kad je to narod vidio i čuo, ohrabri se u jedanput, te kliknu veselo:

- Bog te blagoslovio, crna kraljice!

Narod se nije prevario, jer je to sbilja bila crna kraljica. Od Kapele pa do Velebita, od Une pa do sinjega mora poznavalo je svako diete crnu kraljicu i njezina dobročinstva. Gdje je ona boravila, tu je cvala radost i sreća, kamo je ona dolazila, tamo nije bilo ni traga biedi i nevolji. Od prastarih vremenah poznavali su u Lici i Krbavi crnu kraljicu. Siedi starci pričali su često o njezinoj dobroti i čudesih, koja je ona tvorila. Ona je čuvala sirotinju, a kaznila je silu i nepravdu. U vrletnom Velebitu imala je ona svoje vilinske dvore, te je kadkad salazila u plodonosne ravnice Ličkoga polja i Gacke doline, gdje je svojom dobrotom usrećivala svoj narod.

- Vode nam daj, o uzvišena kraljice! stade vapiti narod. Vode nam daj, jer skapasma od žedje, mi i naše blago, a propadoše polja i livade.

Na to će kraljica:

- Dragi moj narode! Ja ću nagraditi tvoju vjernost i povjerenje, te ću ti dati vode u obilju. Ovaj čas stvorit će se ovdje trinaest jezerah, u kojih će se kupati zlatne ribice, i koja će biti dika i ponos ovomu kraju.

Na kraljičinu zapovied bude brzo zazidan izvor Crne rieke. Tek što je to bilo gotovo, naoblači se nebo mrkimi oblaci. Uz grmljavinu i bliesak spusti se silna kiša na zemlju, koja je okriepila ljude i životinje, polja i livade. Kiša je padala čitavu noć, a voda je sve to više rastla.

Pred zoru stade duvati bura i razgoniti oblake, a kad je sunce izlazilo, na bijaše već ni oblačka na nebu. Sunce obasjalo čitavu prirodu, a njegovi zlatni traci veselo su titrali po vrhuncih zelenih šumah, te se ljubko osmieškivali na gladku površinu novoga jezera, koje je nastalo u koritu Crne rieke. Obližnje šume gizdale su se svojim svježim zelenilom, a mile ptičice pjevale su vesele pjesme po grančicah vitih jelah i stoljetnih hrastovah.

Poput rujne zore pokaza se liepa kraljica na obali novoga jezera, te progovori narodu, koji se je skupio, da vidi to divno čudo:

- Narode moj! Tvoja je prošnja uslišana, te ti evo prvoga jezera, koje ćeš nazivati „proščanskim jezerom“.

Marljive ruke stale su nositi na brieg kamen po kamen, te se je do malo na vrhuncu briega dizao ponosit kraljičin dvor. Narod je bio sretan i zadovoljan, a „crna kraljica“ je poput biele vile bdila nad onim krajem, radujuć se i sama Plitvičkim jezeram.

I tako je ginuo dan za danom. Od usta do usta išla je priča o Plitvičkim jezerah i o dobroti „crne kraljice“, al ona se više ne pomoli nikomu na oči. Velika tuga zavlada u narodu, jer se je pronio glas, da je ona umrla. Dvor nad Kozjakom zapustio se je malo po malo, te se je govorilo, da se je kraljica povukla u podzemne vilinske dvorove kod Galovca i gornjega okrugljaka. Puk je hodočastio na ta mjesta i molio kraljicu, da se pojavi, ili da barem dade kakav znak, da je živa. Jednoga dana začu se iz dubinah Galovca ugodna svirka. U jedanput dignu se voda iz galovačkog jezera i stade se uz veliku buku prelievati preko jedne pećine. Narod je razumio taj šum, jer je to bio znak, da je kraljica živa, i od tada se štuje taj vodopad. Jednoč je zaprietila čitavoj okolini velika pogibelj. Silan vihar diže se naglo i stade rušiti drvlje i kamenje. Sa briegova tekli su od velike kiše curkom potoci, i nosili mutnu vodu u jezera. Činilo se je, da je došao sudnji dan. U smrtnom strahu zatraži narod opet pomoć u svoje dobre majke, u crne kraljice.

- Ti, o dobra kraljice, uzmi nas u svoju zaštitu i moli boga za nas griješnike.

I munja blisnu zrakom, a vihor i kiša stade jenjavati.

Vodopad Galovca obasja neko čarobno svjetlo, a na jednoj pećini ukaza se narodu obožavana Kraljica. Ljubkost i dostojanstvo sjalo je sa njezinoga lica, a iz plavih očijuh sievala je plemenština i dobrotu, ma bila je prava kraljica. Narod je pao na koljena pred njom, kano pred svecicom, a ona reče umiljatim glasom:

- Narode, pouzdaj se u boga i u svoju kraljicu. Narode, ti si dobar, vjeran, poslušan i uztrajan. Al ipak doći će vrijeme, kad će se tvoja uztrajnost uzkolebati. Nu ti se nedaj, već se ufaj u boga. Ja ću bditi nad tobom i molit ću se za te.

- A kad ćeš opet, o dobra kraljice, doći u našu sredinu? upita narod.

- Ja ću doći, odvratila kraljica. Al prije nego dodjem mnogo ćeš pretrpiti. Vjeran i odan svojoj zemlji i svojoj vladalačkoj kući, bit ćeš ti dugo na straži kršćanstva, te ćeš proljevati krv

za svoga vladara i otačbinu. Vodit će se ljuti ratovi, u kojih ćeš se i ti, moj narode, boriti, da očuvaš slobodu i vjeru svoju. Al sve to zlo neće uzdrmati tvoje vjernosti i odanosti. Kad u znak radosti uzplamti ogranak na Velebitu, Pleševici, Kiku i drugih vrhovih ovih kršnih gorah, onda znaj, da se ja približujem. Ja ću doći! Dim parobroda na jezeru Kozjaku, bit će također znak, da ja dolazim. Mojim dolazkom, narode, sinut će ti sunce ljepše budućnosti. Onda neće biti zapušteni tvoji hladoviti gajevi i ljepe doline, te divna Plitvička jezera. Tvoja kraljica doći će ovamo, mili narode, ona će ovdje boraviti, te će k njoj u pohode dolaziti gospoda svega svijeta, da ju vide i da se dive ljepoti ove zemlje i Plitvičkih jezera. Budi mi vjeran i odan, narode, na uspomenu do moga dolazka dajem ti ovaj zlatni cvijet, koji naliči mojoj kosi. Čuvaj taj cvijet, narode, a on će tebe čuvati od zla i sjećati te na tvoju kraljicu. Ostaj mi s bogom!

I u to nesta kraljice, al njezine riječi ostale su u srcu naroda.

Cvijet se je također sačuvao, te ga pozna svatko u narodu. Jedni ga zovu Vladislavka, a drugi Košnjak, dočim ga učenjaci nazivaju *Gentiana lutea*.

Jezera imaju ljekovitu moć, koju im je kraljica dala, a ljekovita je i Korana, u koju se jezera izlijevaju.

U srcu naroda žive još nada, da će vidjeti svoju kraljicu, te da će ju pozdraviti iz tisuću grla: „Dobro nam došla, mila kraljice!“